

Riigi, ülikoolide ja kohalike omavalitsuste partnerlus Eesti efektiivsemaks kaasamiseks Euroopa Liidu Läänemere strateegiasse

18. jaanuaril 2012

Tallinna Ülikooli Tallinna saalis (M-218, *Mare* hoone, Uus-Sadama 5)

Konverents seab eesmärgiks arutada riigiasutuste, ülikoolide ja omavalitsuste partnerluse arendamist, mis on vältimatu eeldus nende lülitumiseks EL Läänemere regiooni strateegiasse, samuti pidada aru, kuidas saavutada sellesuunaliste jõupingutuste jätkusuutlik rahastamine eelseisval, 2014. aastal algaval Euroopa Liidu eelarveperioodil.

Konverentsi korraldab Tallinna Ülikool koostöös Riigikogu, Välisministeeriumi, Siseministeeriumi, Põllumajandusministeeriumi, MTÜ Polise, Eesti Maaomavalitsuste Liidu (EMOL), Harjumaa Omavalitsuste Liidu (HOL), Eesti Linnade Liidu (ELL), Euroopa Komisjoni Eesti Esinduse, Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti Esinduse, Rootsi Instituudi, Tartu Ülikooli, Tallinna Tehnikaülikooli, Eesti Maaülikooli, Eesti Haldusjuristide Ühenduse, Eesti Valla- ja Linnasekretäride Seltsi ning OÜ Geomediaga.

Konverentsi programm

9.30	Hommikukohv ja registreerumine
10.00	Tallinna Ülikooli rektor Tiit Landi avasõnad
10.10-12.00	I EL Läänemere strateegia: esimesed õpetunnid ja perspektiivid <i>Moderatorid: Sulev Lääne (TLÜ), Hannes Rumm (Euroopa Komisjoni Eesti Esinduse juht)</i>
10.10	<i>Ene Ergma, Riigikogu esimees</i> , tervitus ja soovitusel konverentsil
10.20	<i>Marko Mihkelson, Riigikogu Väliskomisjoni esimees</i> EL Läänemere strateegia Eesti välissuhete arendamise aspektist
10.35	<i>Berth Sundström, Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti Esinduse direktor</i> Põhjamaade ja Balti riikide koostöö Läänemere piirkonna arendamisel (inglise keeles, sünkroontõlkega)
10.50	<i>Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma, Soome Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Liidu tegevdirektor</i> Liidu visioon Läänemere strateegia elluviimisest (inglise keeles, sünkroontõlkega)
11.00	<i>Urmas Paet, Eesti Välisminister</i> Läänemere strateegia ja teised piirkonna koostöövormid
11.15	<i>Ivar Sikk, Rahandusministeerium, eelarvepoliitika asekancler</i> EL uue finantsperspektiivi ettevalmistamine ja seosed EL Läänemere strateegiaga
11.30	<i>Ants Noot, Põllumajandusministeeriumi kancler</i> EL maaelu poliitika suundumused Eestis ja Läänemere regioonis
11.45	<i>Krista Kampus, Siseministeeriumi Euroopa territoriaalse koostöö büroo juhataja</i> EL ühtekuuluvuspoliitika territoriaalse koostöö eesmärk ja selle seos Läänemere strateegiaga
12.00	Trükise „Euroopa Liidu Läänemere regiooni strateegia: väljakutsed ja

	võimalused“ esitlus <i>Sulev Lääne, Georg Sootla (TLÜ)</i>
12.15-13.00	Lõuna
13.00-14.00	II Ülikoolide ja era-teadusasutuste roll EL piiriülese koostöö laiendamisel <i>Moderatorid: Ülo Kaevats (TTÜ), Erik Terk, (TLÜ Tuleviku Uuringute Instituudi direktor)</i>
13.00	<i>Eve Eisenschmidt, TLÜ arendusprorektor</i> TLÜ kogemused koostöös Läänemere regioonis
13.15	<i>Mait Klaassen, Maaülikooli rektor</i> Maaülikooli koostööprojektid Läänemere piirkonnas
13.30	<i>Kristiina Tõnnisson, Tartu Ülikooli Euroopa Kolledži direktor,</i> EL Läänemere strateegia õppetegevuse teoorias ja praktikas
13.45	<i>Georg Sootla, Sulev Lääne, Leif Kalev, Erik Terk (TLÜ)</i> Ülikoolide lülitumine Läänemere strateegia võrgustikesse: TLÜ Riigiteaduste Instituudi esimesed kogemused
14.00	<i>Rivo Noorkõiv (Geomedia),</i> Geomedia kogemustest koostööst Läänemere partneritega
14.15-14.30	Kohvipaus
14.30 – 16.00	III Kohalike omavalitsuste roll ja lülitumine EL Läänemere strateegiasse 2014 <i>Moderatorid: Georg Sootla (TLÜ), Garri Raagmaa (TÜ)</i>
14.45	<i>Aivar Kokk, Riigikogu Kohalike omavalitsuste ja regionaalpoliitika toetusrühma juht</i> Eesti regionaalarengu vajadused ja Euroopa Liit
15.00	<i>Neeme Suur, Riigikogu Kohalike omavalitsuste ja regionaalpoliitika toetusrühma aseesimees</i> Eesti maakondade piiriülese koostöö kogemused ja probleemid
15.15	<i>Taavi Aas, Eesti Linnade Liidu esimees</i> Linn kui kasvumootor lülitumiseks EL Läänemere strateegiasse

15.30	<i>Jüri Landberg, Eesti Maaomavalitsuste Liidu esimees</i> Eesti KOV esindatuse roll Euroopas: õppetunnid ja perspektiivid
15.45	<i>Garri Raagmaa, Tartu Ülikool</i> Regionaalarengu kesksed trendid Läänemere piirkonnas (kooskõlastamisel)
16.00	Konverentsi kokkuvõtted <i>Leif Kalev, konverentsi raportöör, TLÜ Riigiteaduste Instituudi direktor</i>
16.15	Suupisted ja mõttevahetus TLÜ Mare aatriumis

Konverentsi visioon

2009. aastal vastu võetud Euroopa Liidu Läänemere regiooni strateegia on uus suundumus EL regionaalpoliitikas ja Euroopa integratsioonis. See tähendab, et Euroopa poliitika hakkavad üha enam toetuma ruumilisele (*place based*) lõimimisele makroregioonide kaudu ja viimased muutuvad Euroopa integratsiooni üheks võtmeinstrumendiks. Need EL strateegiad (Läänemere ja Doonau piirkonna) on alles algusjärgus. Strateegiad algatati EL eelarvetsükli keskel ja olemasolevate rahastamiskeemide alusel, mis polnud veel kohandatud ruumilise lõimimise tarvis. Käivitamisraksused tulenevad ka osapoolte ebapiisavatest kogemustest ning suutlikkusest, ja seda ennekoike uutes EL liikmesriikides, s.h. Eestis. Samuti on vajalik kujundada tõhusamad Läänemere strateegia koordineerimise mehhanismid rahvuslikul tasandil. Praegu on ettevalmistamisel uue eelarveperioodi suundumused, samas tehakse esimesi kokkuvõtteid Läänemere strateegia tulemustest. Sõltumata viisist, kuidas lahendatakse finantskriis Euroopas, jääb lõimimine Läänemere piirkonnas Eesti jaoks oluliseks arenguväljavaateks.

Antud konverents seab eesmärgiks arutada süvitsi Eesti kolme olulise toimija: riigi, ülikoolide ja omavalitsuste aktiivset lülitumist sellesse protsessi parema koostöö ja partnerluse mehhanismide kaudu ning nende sellesuunaliste jõupingutuste jätkusuutlikku rahastamist eelseisval perioodil.

Üheks takistuseks Eesti aktiivsel lülitumisel EL Läänemere strateegiasse on meie toimijate vähene suutlikkus ja atraktiivsus välispartneritele, mis on tingitud suurel määral nende väiksusest ja ebapiisavast koostööst. On selge, et ilma riigi, ülikoolide, omavalitsuste ja teiste toimijate koostööst pole meil võimalik sulanduda Läänemere regionaalvõrgustikesse ja osaleda multifunktsionaalsetes jätkusuutlikes klastrites. Võimalik, et sellise koostöö edendamine eeldab ka teatud muutusi valitsemiskorralduses, et paremini koordineerida riigisiselt nende toimijate eesmärke ja tegevusi. Võimalik, et Läänemere regiooni lõimimise suundumused peaksid selgemalt välja joonistuma ka Eesti välispoliitikas ning ühtlasi kajastuma veelgi selgemalt Eesti sisepoliitikates.

Esiteks, oleks otstarbekas arutleda selle üle, kuidas Eesti EL-suunalised riiklikud strateegiad, Eesti 2020 ja teiste strateegiate rakendused, võiksid paremini toetada taotlusi tihedamaks regionaalseks lõimumiseks ja vastupidi, kuidas ülikoolid ja omavalitsused võiksid aktiivse Läänemere strateegia kaudu toetada riiklike strateegiate elluviimist. Samuti võiks arutada arusaamu taoliste alt-üles initsiativide paremast riiklikust koordineerimisest Eestis, arvestades hiljutise OECD raporti tuumjäreldu. Arutamist vajab ka see, kuidas tänases globaliseerivas ja hargmaistavas maailmas reljeefsemalt kajastada Läänemere integratsiooni prioriteete Eesti välispoliitikas ning sellega seondvalt, sise- ja välispoliitika läbipõimimist ja vastastikust sõltuvust.

Teiseks, eeldame, et arutelu fookuseks oleks ülikoolide omavaheline ja nende ning avaliku sektori asutuste (s.h. ministeeriumide, teiste riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste) ning erasektori toimijate koostöö eeldused, takistused ning võimalused, samuti kasu, mida selline koostöö ja aktiivne lülitumine Läänemere strateegiasse neile pakkuda võiks. Teistelt osalejatelt ja esinejatelt ootaksime samuti oma seniste piiriüleste koostöökogemuste, s.h. EL Läänemere strateegia raames, sügavat kriitilist analüüsi.

Kolmandaks, on vaja asjalikult arutada võimalusi ja mehhanisme, kuidas omavalitsused saaksid lülituda Läänemere strateegiasse, s.h. läbi tihedama koostöö riigi ja ülikoolidega. Me teame, et näiteks kohalike omavalitsuste tänane killustatus ja konkurents, samuti pinged kesk- ja kohaliku võimu suhetes takistavad selle suundumuse realiseerimist. Täna fiskaal- ja suutlikkuskriisi tingimustes on

just osalus piiriülestes makroregionaalsetes võrgustikes üks olulisi uusi suutlikkuse ja ressursi allikaid. Kõne all pole mitte üksnes uue rahalise ressursi kaasamine, vaid samuti ja ennekõike oskusteabe intensiivne ülekanne ja usaldusressursi suurendamine, võimaldamaks saada osa sünergiast, mida piiriülesed pikaajalised koostöövõrgustikud ja klastrid toodavad. Tasuks arutada linnade kui piirkondlike kasvumootorite rolli, võimalikke haldusarenduse suundumusi, mis viiksid koosöö, aga võib-olla ka piirkondliku halduskorralduse muutuste läbi väiksemad kogukonnad Läänemere piiriülestesse võrgustikesse ja võimaldaks neil saada osa makroregiooni ressursist.

Antud konverents ei jõua loomulikult lõplike üldistusteni, vaid näeb oma missioonina Läänemere strateegia *vajalike tegevussuundade kaardistamist*, samuti edasise *diskursuse vajaduste määratlemist* selle avaliku poliitika olulise suuna edukaks realiseerimiseks.

Loodame, et Teie aktiivne osalus konverentsil annab olulise panuse Eesti edukale sulandumisele Läänemere strateegiasse ja võimaldab Teie organisatsioonil muutuda lähitulevikus selles protsessis oluliseks kasusaajaks.